

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Національний університет цивільного захисту України

**Навчально-науковий інститут
управління та безпеки населення**

**Кафедра та технологій захисту
навколишнього середовища**

Упраівління науковими проєктами та інтелектуальна власність

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ
МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

Черкаси – 2025

Друкується за рішенням кафедри
технологій захисту навколишнього
середовища навчально-наукового
інституту управління та безпеки
населення НУЦЗ України
Протокол № 19 від 28.08.2025 р.

Укладачі: О.М. Кондратенко, В.Ю. Колосков

Рецензенти:

Козій І.С., доцент кафедри екології та природозахисних технологій факультету технічних систем і енергоефективних технологій Сумського державного університету, доктор технічних наук, доцент
Бригада О.В., доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки НУЦЗ України, кандидат технічних наук, доцент

Упраівління науковими проєктами та інтелектуальна власність.
Методичні вказівки до виконання модульних контрольних робіт
(переглянуто і доповнено) / Уклад. О.М. Кондратенко, В.Ю. Колосков. –
Черкаси: НУЦЗ України, 2025. – 28 с.

Методичні вказівки містять стислі теоретичні обґрунтування та методичні рекомендації щодо виконання модульних контрольних робіт з дисципліни «Упраівління науковими проєктами та інтелектуальна власність».

Для ад'юнктів та аспірантів відповідно до освітньо-наукової програми вищої освіти «Техногенно-екологічна безпека» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» у галузі знань 18 «Виробництво та технології». Може бути корисним як під час аудиторних занять, так для самостійної роботи.

Відповідальний за випуск О.М. Кондратенко

Програма освітнього компоненту
«Упраівління науковими проєктами та інтелектуальна власність»
Теми освітнього компоненту:

МОДУЛЬ № 1. «Механізм управління науковими проєктами»

Тема 1.1. Планування проєкту як складова управління проєктами

Поняття та класифікація проєктів. Сутність системи управління проєктами, її елементи. Цілі управління проєктами. Принципи і функції управління проєктами. Основні підходи до обґрунтування доцільності проєкту. Обґрунтування доцільності проєкту. Учасники проєкту. Етапи узгодження проєкту. Оцінка фінансових показників проєкту. Економічна оцінка проєкту. Основні форми організаційної структури проєкту. Організація системи управління проєктом. Управління проєктами з використанням зовнішньої організаційної структури проєкту, переваги та недоліки організаційної структури. Структуризація проєкту. Поняття структуризації проєкту. Основні компоненти структуризації проєкту. *Методичні основи структуризації проєкту.* Характеристика та значення методології структуризації проєкту. Поєднання структур проєкту.

Тема 1.2. Обґрунтування доцільності проєкту та його ефективності.

Розробка концепції проєкту. Форма для експертної оцінки варіантів інвестиційних рішень. Структура проєктного аналізу. Структура проєктного аналізу. Обґрунтування доцільності проєкту. *Оцінка ефективності проєктів.* Основні форми проєктних структур.

Тема 1.3. Управління якістю виконання проєкту

Поняття і види виконання проєктів. Планування управління якістю проєкту. Забезпечення якості проєкту. *Контроль якості проєкту.*

Тема 1.4. Управління ризиками в проєктах

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків проєкту. Причини виникнення і чинники впливу на динаміку ризиків. Основні методи аналізу ризиків. Способи зниження ризиків проєкту. Ідентифікація ризиків. Визначення джерел, симптомів та подій потенційних ризиків проєкту. *Аналіз проєктних ризиків.*

Тема 1.5. Формування і розвиток проєктної команди

Формування команди проєкту. Основні стадії життєвого циклу команди проєкту. Управління конфліктами в проєктах. *Класифікація конфліктів. Моделі управління конфліктом.* Лідерство і мотивація в команді. Порівняльна характеристика стилів управління проєктом. Методи навчання персоналу в проєктах. Особливості формування команди проєкту. Схема формування команди з урахуванням мети проєкту. Заходи щодо вибору персоналу. Характеристика вимог до менеджерів.

Тема 1.6. Управління науковими дослідженнями і розробками

Загальна характеристика систем управління проектом. Проблеми впровадження систем автоматизації управління проектами. *Функціональні можливості систем командно-сіткового планування.*

Тема 1.7. Планування ресурсів, витрат і проектного бюджету

Обґрунтування доцільності наукового проекту. Проект для проведення наукової роботи. Проект науково-технічної (експериментальної) розробки.. Обґрунтування кошторису та списку учасників проекту. Визначення джерел фінансування наукового проекту. Грантові та комерційні проекти. Огляд актуальних грантових пропозицій. Науковий проект для бізнесу. *Грантові проекти, що фінансує МОН України. Грантові проекти, що фінансує Євросоюз.*

Тема 1.8. Контроль виконання проекту

Людський чинник в управлінні науковими проектами Мета створення проектної команди і завдання проект-менеджера. Етапи формування проектної групи.

Модульна контрольна робота № 1 «Механізм управління науковими проектами» (за темою власного дисертаційного дослідження)».

МОДУЛЬ № 2. «Право інтелектуальної власності»

Тема 2.1. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Вітчизняна нормативно-правова регламентація права інтелектуальної власності. Поняття та види права інтелектуальної власності. Співвідношення з правом власності. *Види права інтелектуальної власності.*

Тема 2.2. Актуальні проблеми авторського права та суміжні права

Поняття авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Зміст авторського права. Строк дії авторського права. *Суміжні права.*

Тема 2.3. Управління майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності.

Поняття ринку інтелектуальної власності. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності. Цивільно-правові договори при створенні та розпорядженні майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності. Договір на передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності. Договір між роботодавцем та працівником на службовий об'єкт ІВ. Договір між співавторами твору. Договір про передання майнових прав на об'єкти ІВ. Договір комерційної концесії (франчайзинг). Організація колективного управління майновими правами. *Облікова, фінансова та податкова політика у сфері інтелектуальної власності.*

Тема 2.4. Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності

Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Правова охорона наукового відкриття. Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми. *Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.*

Тема 2.5. Захист інтересів власників об'єктів інтелектуальної власності

Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення. Види порушення прав інтелектуальної власності. Види захисту прав інтелектуальної власності. Охорона об'єктів інтелектуальної власності в цифровому просторі. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності. *Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.*

Модульна контрольна робота № 2 «Право інтелектуальної власності» (за темою власного дисертаційного дослідження)».

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
2-й рік, 3-й семестр						
Модуль 1. Механізм управління науковими проектами						
Тема 1.1. Планування проекту як складова управління проектами	8	2	2	0	2	2
Тема 1.2. Обґрунтування доцільності проекту та його ефективності	8	2	2	0	2	2
Тема 1.3. Управління якістю виконання проекту	8	2	2	0	2	2
Тема 1.4. Управління ризиками в	8	2	2	0	2	2

проектах						
Тема 1.5. Формування і розвиток проектної команди	8	2	2	0	2	2
Тема 1.6. Управління науковими дослідженнями і розробками	4	0	2	0	2	0
Тема 1.7. Планування ресурсів, витрат і проектного бюджету	4	0	2	0	2	0
Тема 1.8. Контроль виконання проекту	2	0	0	0	2	0
Разом за модулем 1	50	10	14	0	16	10
2-й рік, 3-й семестр						
Модуль 2. Право інтелектуальної власності						
Тема 2.1. Загальні положення про право інтелектуальної власності	8	2	2	0	2	2
Тема 2.2. Актуальні проблеми авторського права та суміжні права	8	2	2	0	2	2
Тема 2.3. Управління майновими правами на об'єкти інтелектуальної	8	2	2	0	2	2

власності						
Тема 2.4. Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності	8	2	2	0	2	2
Тема 2.5. Захист інтересів власників об'єктів інтелектуальної власності	6	0	2	0	2	2
Разом за модулем 2	40	10	10	0	10	10
Разом	90	20	24	0	26	20

Теми семінарських занять. Не передбачено навчальним планом.

Теми лабораторних занять. Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми Очна (денна) форма навчання	Кількість годин
1.	Тема 1.1. Методичні основи структуризації проекту	2
2	Тема 1.2. Оцінка ефективності проектів.	2
3	Тема 1.3. Контроль якості проекту.	2
4	Тема 1.4. Аналіз проектних ризиків.	2
5	Тема 1.5. Класифікація конфліктів. Моделі управління конфліктом.	2
6	Тема 1.6. Функціональні можливості систем командно-сіткового планування.	2
7	Тема 1.7. Грантові проекти, що фінансує МОН України. Грантові проекти, що фінансує Євросоюз	2
8	Тема 2.1. Види права інтелектуальної власності.	2
9	Тема 2.2. Суміжні права	2
10	Тема 2.3. Облікова, фінансова та податкова політика у сфері інтелектуальної власності	2
11	Тема 2.4. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.	2

12	Тема 2.5. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.	2
	Разом	24

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Відповідно до робочого навчального плану передбачено особливий вид індивідуального завдання – виконання модульних контрольних робіт на тему: «Модуль 1. Механізм управління науковими проектами», «Модуль 2. Право інтелектуальної власності» (обов’язкова частина індивідуального завдання), а також власна науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти, публікація і апробація її результатів (необов’язкова частина індивідуального завдання).

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: іспити у 3-му семестрі у системі онлайн-тестування OpenTest2 чи у письмовому вигляді, усне чи письмове опитування на практичному занятті, виконання та захист індивідуальних завдань у формі 2 модульних контрольних робіт, оцінювання результатів виконаних завдань та досліджень.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України.

У разі вдалого складання екзамену, допуск на який можливий за отримання здобувачем вищої освіти повного набору формальних ознак – виконання і захист МКР № 1 і МКР № 2 та проходження усіх етапів поточного контролю, здобувачу у відомість складання екзамену, журнал обліку успішності та відвідуваності групи (взводу), індивідуальний план (залікову книжку), електронну базу даних у ЄДЕБО та виписку до документу про вищу освіту державного зразка виставляється відповідна оцінка.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі:

– фронтального та індивідуального опитування,

– виконання індивідуальних завдань у формі письмових робіт – МКР № 1 і МКР № 2.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

Види навчальних занять Очна (денна, вечірня) форма навчання		Кількість навчальних занять	Максималь- ний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальн а кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	5	0	0
	практичні заняття*	7	1	7
	Модульна контрольна робота 1*	1	24	24
Разом за модуль 1				31
Модуль 2	лекції	5	0	0
	практичні заняття*	5	1	5
	Модульна контрольна робота 2*	1	24	24
Разом за модуль 2				29
Разом за поточний контроль				60
II. Індивідуальні завдання (власна науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти, публікація і апробація її результатів)				10
III. Підсумковий контроль (екзамен)*				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Пояснення:* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Поточний контроль.

Опитування є складовою поточного контролю і проводиться вибірково на кожному практичному занятті. Воно передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувача вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балу):

1 бал – здобувач приймає активну участь в обговоренні питань, розв'язанні задач, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей,

аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, розв'язанні задач; надає не правильні відповіді на питання викладача.

Виконання модульних контрольних робіт є складовою поточного контролю і здійснюється шляхом самостійного виконання письмової роботи та перевіряється під час проведення останнього практичного заняття за відповідним модулем дисципліни в межах окремого практичного заняття. Кожен варіант МКР складається з 2 індивідуальних завдань-питань, які носять реферативний характер та одного практичного завдання. Відповіді на питання повинні складатися з чітко сформульованого завдання, опису рішення, наявності графічного матеріалу, таблиць і формул (за необхідності), обґрунтованого, змістовного висновку. Теоретичне питання оцінюється за повнотою відповіді. Практичне завдання оцінюється за повнотою відповіді, глибиною аналізу літературних джерел та висновків.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 24 балів):

20–24 бали – вірно виконані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

10–19 балів – вірно виконані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1–9 балів – завдання виконані частково;

0 балів – відповідь відсутня, завдання не виконане.

Строк надання на перевірку МКР № 1 – п'ятниця 6-го тижня семестра, МКР № 2 – п'ятниця 12-го тижня семестра.

Перелік завдань для виконання МКР № 1 «Механізм управління науковими проектами»

1. Поняття та класифікація проектів.
2. Сутність системи управління проектами, її елементи.
3. Обґрунтування доцільності проекту.
4. Організація системи управління проектом.
5. Проектування організаційної структури управління проектами.
6. Структуризація проекту.
7. Система контролю дотримання параметрів проекту.
8. Внесення змін у виконання проекту і їх комплексний аналіз.
9. Основи поняття планування проектів, принципи планування.
10. Сіткове і календарне планування проекту.
11. Планування ресурсів та витрат проекту.
12. Визначення джерел фінансування проекту.
13. Планування витрат проекту і основи їх класифікації.

14. Планування бюджету проекту.
15. Плановий баланс грошових надходжень і витрат.
16. Поняття і види виконання проектів.
17. Складання звітності.
18. Основні методи контролю виконання проекту.
19. Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків проекту.
20. Основні методи аналізу ризиків.
21. Управління якістю проектів.
22. Методи контролю за якістю проекту.
23. Формування команди проекту.
24. Управління конфліктами в проектах.
25. Методи навчання персоналу в проектах.
26. Проблеми впровадження систем автоматизації управління проектами.
27. Управління проектом за допомогою автоматизованих систем управління.
28. Визначення джерел фінансування наукового проекту. Грантові та комерційні проекти.
29. Представлення результатів проекту громаді.
30. Стосунки у громадах і з громадами. Ефективна комунікація – підхід орієнтований на аудиторію.
31. Комунікація конфлікту – реагування на провокативні запитання.
32. Імідж науковця. Репутація науковця. Довіра громадськості.

*Характеристика практичного індивідуального завдання
для виконання МКР № 1:*

За темою дисертаційного дослідження ЗВО обґрунтувати доцільність та визначити ефективність розробки і виконання дисертаційного дослідження чи його частини як проекту наукової роботи чи науково-технічної розробки. За цими матеріалами підготувати текст тез доповідей на наукову конференцію. За умови опублікування та апробації тез цієї доповіді здобувачеві нараховуються додаткові бали.

***Перелік завдань для виконання МКР № 2
«Право інтелектуальної власності»***

1. Сутність інтелектуальної власності. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Види права інтелектуальної власності. Результати наукової діяльності як об'єкти правовідносин та їх взаємозв'язок.
3. Поняття законодавства про інтелектуальну власність, його система та спрямованість.
4. Поняття та ознаки об'єктів права інтелектуальної власності. Сутність об'єктів права інтелектуальної власності.

5. Права, що охороняються авторським правом. Законодавство про авторське право.

6. Об'єкти, що охороняються авторським правом. Обсяг охорони твору.

7. Засоби охорони, способи та порядок захисту авторських прав.

8. Поняття патенту та його види.

9. Поняття та ознаки винаходу. Об'єкти винаходу.

10. Право на отримання патенту. Права винахідника та роботодавця.

11. Порядок отримання патенту на винахід та корисну модель.

12. Тимчасова правова охорона, її значення та зміст. Право першокористувача та його зміст.

13. Поняття промислового зразка та умови його патентоспроможності.

14. Поняття знаків для товарів та послуг і умови їх правової охорони.

15. Поняття наукового відкриття. Особливості законодавчого регулювання прав на наукове відкриття.

16. Поняття та умови охорони раціоналізаторських пропозицій.

17. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності.

18. Види договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

19. Ліцензійні угоди: поняття та ознаки. Види ліцензійних угод.

20. Договори на уступку прав промислової власності.

21. Поняття договору «ноу-хау» та його зміст.

22. Інжинірингові угоди: поняття, сторони та зміст.

23. Франчайзингові угоди: поняття, предмет, характеристика та особливості.

Характеристика практичного індивідуального завдання для виконання МКР № 2:

За темою дисертаційного дослідження ЗВО здійснити літературно-патентний пошук щодо отриманого у одному з розділів дисертації нового науково-технічного продукту, навести аналоги та прототип розробки, сформулювати формулу винаходу. За цими матеріалами підготувати комплект документів для отримання патенту України на корисну модель, за що здобувачеві нараховуються додаткові бали.

Виконання частини індивідуального завдання щодо здійснення власної науково-дослідної діяльності здобувача вищої освіти за темою своєї дисертації є обов'язковою складовою контролю, звітність з якої є публікація та/або апробація її результатів.

Критерії оцінювання виконання обов'язкової частини індивідуального завдання здобувачами (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

8–10 балів – результати власного наукового дослідження доповідалися на конференції (семінарі, конгресі) міжнародного рівня, опубліковані у збірнику матеріалів конференції, наявні публікації у наукових періодичних виданнях;

4–7 балів – результати власного наукового дослідження доповідалися на конференції (семінарі, конгресі) всеукраїнського рівня, опубліковані у збірнику матеріалів конференції;

1–3 балів – результати власного наукового дослідження не доповідалися на конференції (семінарі, конгресі) рівня, але опубліковані у збірнику матеріалів конференції;

0 балів – відповідь відсутня, завдання не виконане.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Метою виконання модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни «Управіління науковими проєктами та інтелектуальна власність» є закріплення і поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти та отримання практичних навичок з основних складових лекційного курсу.

Навально-методичне видання призначено для підготовки здобувачів вищої освіти (ад'юнкти, аспіранти) денної та заочної форми навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 18 «Виробництво та технології» за освітньо-професійною програмою «Техногенно-екологічна безпека» спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища», а також в галузі знань 10 «Природничі науки» за освітньо-професійною програмою «Екологічна безпека» спеціальністю 101 «Екологія».

Варіанти модульних контрольних робіт, наведені у попередньому розділі даних методичних вказівок, *визначаються та видаються викладачем.*

До оформлення модульних контрольних робіт висуваються наступні вимоги:

- робота оформляється здобувачами вищої освіти особисто у рукописній чи друкованій формі на одній стороні аркушів білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) щільністю 80 г/м²;

- робота оформляється державною мовою;
- використовувати вживані, забруднені, зім'яті, надірвані аркуші не допускається. Будь-які сторонні позначки на основній та зворотній стороні аркушів недопустимі;

- на усіх аркушах простим олівцем, чорним маркером чи ручкою з чорною пастою має бути накреслена рамка, або надруковано поліграфічним способом, що відстоїть від країв аркуша: лівого – на 20 мм, правого, верхнього і нижнього – на 5 мм. Товщина ліній рамки – від 0,5 до 1,0 мм. Допускається використовувати аркуші з надрукованими рамками, якщо ті відповідають вищенаведеним вимогам і не містять штампів, описаних у ЕСКД;

- робота має містити такі структурні елементи (див. приклад):

- а) титульний аркуш – 1 стор.;

- б) аркуш зі змістом – 1 стор.;

- в) аркуші зі сформульованими і пронумерованими задачами та вирішенням і відповідями на них, креслення до завдань, наявні у цих методичних вказівках, мають відповідати варіанту роботи і виконані простим олівцем та за допомогою креслярського приладдя, або виконані засобами інженерної комп'ютерної графіки, вони не є необхідною

складовою розв'язку задачі – 9...15 стор.;

г) аркуш зі списком використаних джерел інформації – 1...2 стор.;

– усі ці елементи мають розміщуватись саме у вищенаведеному порядку, умови, розв'язок, креслення і відповідь на кожне окреме завдання контрольної роботи можуть розпочинатись як з нового аркуша, так і на аркуші від попереднього завдання, якщо залишилось 1/4 його площі, і розміщуватись у порядку згідно до варіанту;

– усі аркуші, крім титульного, мають бути пронумерованими, нумерація є наскрізною, першим аркушем слід вважати титульний, номери аркушів вказувати внизу над рамкою і центрувати по ній;

– текст на усіх аркушах має розміщуватись не ближче 5 мм до усіх ліній рамки, мати щільність 40...50 строчок на аркуш, розміщуватись вздовж горизонтальних ліній, центруватися по лівому краю аркуша чи по його середині.

– перед і після формул, рисунків і таблиць слід залишати по одній вільній строчці;

– рукописний текст завдань, розв'язків, підрисункових написів, вміст таблиць має оформлюватись чорним кольором. Допускається виділяти назви і формулювання питань, підзаголовки та основні терміни кольоровими олівцями, маркерами чи ручками;

– ксерокопії текстових фрагментів, рисунків і таблиць у тексті контрольної роботи без посилань на джерело не допускаються;

– формули, рисунки і таблиці розміщуються по центру рамки і повинні мати наскрізну нумерацію у межах відповіді на окреме питання – наприклад: формула (3.3) (це формула № 3 у розв'язку задачі № 3), рис. 2.1 (це рисунок № 1 у розв'язку задачі № 2), табл. 1.4 (це таблиця № 4 у розв'язку задачі № 2);

– посилання на джерела інформації у розв'язках задач варіанту, якщо вони потрібні, позначаються у квадратних дужках, де вказується номер джерела інформації зі списку використаних джерел, якщо від присутній у рукописі роботи, наприклад [8], або [5, с. 121];

– титульний аркуш, зміст оформляється згідно до прикладу, наведеного далі у цих методичних вказівках. Список використаної літератури та посилання на нього оформлюються згідно до діючої нормативної бази.

У Додатку А міститься зразок оформлення титульного аркушу для МКР № 1 і № 2.

Увага! У звіті з виконання кожної з двох МКР мають міститися розв'язки усіх завдань, відображених у відповідних розділах цього навчально-методичного видання.

За результатами виконання кожної модульної контрольної роботи здобувач вищої освіти, який має повністю оформити рукопис звіту з модульної контрольної роботи, допускається до захисту звіту та отримує відповідну оцінку, яку викладач відмічає на титульному аркуші звіту та

засвідчує своїм особистим підписом з вказанням дати надання звіту на перевірку.

Викладач оцінює вчасність надання рукопису звіту на перевірку, рівень дотримання вимог до оформлення рукопису, відповідність вихідних даних для розв'язання задач варіанту здобувача вищої освіти, вірність розрахунків та виконання ескізів. За кожне завдання у звіті викладач виставляє оцінку, яка є складовою попередньої оцінки за виконання модульної контрольної роботи.

Процедура захисту звіту з модульної контрольної роботи є обов'язковою для усіх здобувачів вищої освіти, особливо для тих, які пропустили значну частину лекційного курсу з поважних причин. За результатами захисту здобувач вищої освіти отримує корекцію передньої оцінки та отримує остаточну оцінку за виконання модульної контрольної роботи.

Повністю оформлені і повнокомплектні рукописи звітів з виконання модульної контрольної роботи, кожен з яких здобувач вищої освіти захистив з отриманням відповідної остаточної оцінки, є невід'ємною складовою набору формальних ознак для допуску на іспит з дисципліни та вагомою складовою підсумкової оцінки за вивчення дисципліни.

Рукопис звіту з виконання модульної контрольної роботи, що є некомплектним, незворотно пошкодженим, неохайно оформленим або авторство звіту неможливо надійно встановити, не розглядається як чинний документ та підлягає переоформленню.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

Основна

1. Основи патентознавства: курс лекцій / Уклад.: В.Ю. Колосков, О.М. Кондратенко, С.С. Душкін, С.А. Коваленко. Х.: НУЦЗУ, 2021. 111 с.
2. Основи патентознавства. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни / Уклад.: В.Ю. Колосков, О.М. Кондратенко, С.С. Душкін, С.А. Коваленко. Х.: НУЦЗ України, 2020. 70 с.
3. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 6-те вид., стереот. К.: Знання, 2008. 307 с.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник/О. В. Крушельницька. К.: Кондор, 2010. 206 с.
5. Гонтарева І.В. Управління проектами. Підручник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. 444 с.
6. Микитюк П.П. Управління проектами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 270 с.
7. Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. К.: Центр учбової літератури, 2010. 432 с.
8. Бабаєв В.М. Управління проектами. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами». Х.: ХНАМГ, 2006. 244 с.
9. Данченко О.Б., Занора В.О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія. Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А., 2019. 278 с.
10. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
11. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
12. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
13. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
14. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. URL:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.

15. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123

16. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 13. Ст. 64.

17. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 7. Ст. 32.

18. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 7. Ст. 34.

19. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 7. Ст. 36.

20. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 року // ВВР України. 1998. № 8. Ст. 28.

21. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 року // ВВР України. 1999. № 32. Ст. 267.

22. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 24 квітня 1993 року // ВВР України. 1993. № 21. Ст. 218.

23. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 2. Ст. 7.

24. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 року // ВВР України. 1996. № 36. Ст. 164.

25. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Закон України від 23 березня 2000 року // ВВР України. 2000. № 24. Ст. 183.

26. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 року // ВВР України. 2002. № 17. Ст. 121.

27. Про наукову і науко-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 року // ВВР України. 1995. № 9. Ст. 56.

28. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року // ВВР України. 1994. № 16. Ст. 93.

29. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 5 липня 1994 року // ВВР України. 1994. № 31. Ст. 286.

30. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року // ВВР України. 1992. № 1. Ст. 1.

31. Про видавничу справу: Закон України від 5 червня 1997 року // ВВР України. 1997. № 32. Ст. 206.

32. Про створення державного підприємства «Український інститут промислової власності»: наказ Міністерства освіти і науки України № 175 від 7 липня 2000 року // [Електронний ресурс]. URL: www.ukratent.org.ua/nakaz_monu.htm.

33. Про затвердження регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності: наказ Міністерства освіти і науки України № 622 від 15 вересня 2003 року // [Електронний ресурс]. URL: www.sdip.gov.ua.

30. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2004 р. «Про затвердження зразків документів» [Електронний ресурс]. URL: http://www.uazakon.com/documents/date_46/pg_iwosh/index.htm.

31. Наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2014 р. № 1601/5 «Про затвердження Порядку державної реєстрації договорів комерційної концесії (субконцесії)» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1194-14>.

32. Постанова Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» від 27 грудня 2001 р. № 1756 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF>.

33. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К. : Національна академія управління, 2014. 352 с.

34. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.

35. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність : підручник. Львів: Галицький друкар, 2015.

36. Островерх О.О., Домбровська С.М., Савченко О.В. Застосування права інтелектуальної власності в діяльності органів і підрозділів цивільного захисту: Навч. посіб. Х.: НУЦЗУ, 2014. 104 с.

37. Патент 151010 Україна, МПК (2006.01) A01C 1/06. Спосіб виготовлення насіннево-органомінеральних гранул для висіву дрібно насінневих культур з використанням золи від спалювання біологічних відходів / Капінос Є.В., Балагурак А.В., Колосков В.Ю., Колоскова Г.М., Кондратенко О.М. (Україна), власник: Національний університет цивільного захисту України; № u202105512 заяв. 29.09.2021, опубл. 25.05.2022, бюл. № 7.

38. Патент 150491 Україна, B03C1/02, B03C1/08, C02F1/48. Магнітний відстійник стічних вод з підігрівом / Колосков В.Ю., Колоскова Г.М., Борисенко Ю.Д., Рибка Є.О., Кондратенко О.М., Серікова О.М., Горносталь С.А.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u202105509, заяв. 29.09.2021; опубл. 23.02.2022, бюл. № 8.

39. Патент 146168 Україна, B03C 1/00, B03C 1/02 (2006.01). Електромагнітний відстійник стічних вод з підігрівом / Колосков В.Ю., Кондратенко О.М., Рибка Є.О., Чернобай Г.О., Деркач Ю.Ф., Коваленко С.А., Серікова О.М.; (Україна), заявник та патентовласник Національний

університет цивільного захисту України. № u202006146, заяв. 22.09.2020; опубл. 21.01.2021, бюл. № 3.

40. Патент 140206 Україна, B03C 1/02 (2006.01), B03C 1/08 (2006.01), C02F 1/48 (2006.01). Магнітний відстійник стічних вод з підігрівом / Колосков В.Ю., Кондратенко О.М., Рибка Є.О., Міщенко І.В., Чернобай Г.О., Деркач Ю.Ф., Коваленко С.А.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u201907629, заяв. 08.07.2019; опубл. 10.02.2020, бюл. № 3.

41. Патент 128973 Україна, A62C 3/02 (2006.01), G01V 3/16 (2006.01), G01V 8/00. Спосіб виявлення пожеж на полігонах твердих побутових відходів / Вамболь С.О., Вамболь В.В., Резніченко Г.М., Кондратенко О.М., Колосков В.Ю., Рашкевич Н.В.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u201805655, заяв. 21.05.2018; опубл. 10.10.2018, бюл. № 19.

42. Патент 128647 Україна, A62C 3/00, G01V 3/16 (2006.01), G01V 8/00. Спосіб виявлення пожеж на полігонах твердих побутових відходів / Вамболь С.О., Вамболь В.В., Колосков В.Ю., Кондратенко О.М., Міщенко І.В.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u201805110, заяв. 08.05.2018; опубл. 25.09.2018, бюл. № 18.

43. Бабакін В.М. Проблема злочинності у сфері захисту інтелектуальної власності на сучасному рівні розвитку ІТ-технологій. Форум права. - 2012. - № 1. С. 59-64.

Додаткова

1. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» галузі знань 18 «Виробництво та технології» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Затв. Наказом МОН України № 1427 від 23.12.2021 р. Офіційне видання. Київ, 2022. 15 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverzeni%20standarty/2021/12/24/183-Tekhn.zakh.navk.seredovyshcha-dokt.filos.pdf>

2. Освітньо-наукова програма вищої освіти «Техногенно-екологічна безпека». Галузь знань 18 «Виробництво та технології». Спеціальність 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Відповідає Стандарту вищої освіти, затв. Наказом Міністерства освіти і науки України № 1427 від 23.12.2021 р. / Уклад. О.М. Кондратенко, В.А. Андронов, В.Ю. Колосков, Є.О. Рибка. Х.: НУЦЗ України, 2024. 24 с. URL: http://fteb.nuczu.edu.ua/images/osvitni-programi/2021/183_teb_df_22.pdf.

3. Робоча програма загального обов'язкового освітнього компонента ОК 03 «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність» освітньо-наукової програми «Техногенно-екологічна безпека».

Спеціальність 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Галузь знань 18 «Виробництво та технології». Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти / Уклад.: О.М. Кондратенко, В.М. Бабакін, В.Ю. Колосков, С.С. Душкін. Х.: НУЦЗ України, 2024. 24 с.

Інформаційні ресурси

1. UniCheck онлайн сервіс для перевірки на анти плагіат. Офіційний сайт. URL: <https://unichек.com/uk-ua>.

2. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». Спеціальна інформаційна система Укрпатенту. URL: <https://sis.ukrpatent.org/uk/search/simple>.

3. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» Укрпатент. Бюлетень «Промислова власність». URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-ip>.

Електронні ресурси університету

1. Електронна бібліотека університету <http://library.nuczu.edu.ua/>

2. Електронний репозитарій наукових праць університету:
<http://repositsc.nuczu.edu.ua/>

3. Електронний каталог університету: <http://books.nuczu.edu.ua/load.php>

4. Періодичні наукові видання університету:
<https://nuczu.edu.ua/ukr/bibliotechni-resursy/periodychni-naukovi-vydannia-universytetu>

<https://nuczu.edu.ua/ukr/nauka/zbirky-naukovykh-prats>

5. Сайт випускової кафедри:

<https://fubn.nuczu.edu.ua/uk/sklad-kafedri-pmtatzns>

6. Сайт навчально-наукового інституту пожежної безпеки:

<https://pb.nuczu.edu.ua/uk/>

7. Сайт університету:

<https://nuczu.edu.ua/ukr/>

8. Репозитарій кваліфікаційних робіт здобувачів:

<http://rkr.nuczu.edu.ua/uk/>

9. Система забезпечення якості освітнього процесу університету:

<https://nuczu.edu.ua/ukr/osvita/systema-zabezpechennia-iakosti-osvity>

Ресурси для перевірки унікальності текстів рукописів публікацій та кваліфікаційних робіт

1. <https://www.plag.com.ua/>

2. <https://skandy.co/ua>

3. <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>

4. <https://www.plagium.com/>

5. <https://www.duplichecker.com/>
6. <https://plagiarismdetector.net/>
7. <http://plagiarisma.net/>
8. <https://plagiarismcheck.org/>
9. <https://www.plagtracker.com/>
10. <https://www.plagscan.com/>

**Додаток А. Приклад виконання деяких елементів
модульної контрольної роботи**

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національний університет цивільного захисту України
Навчально-науковий інститут управління та безпеки населення
Кафедра технологій захисту навколишнього середовища

Модульна контрольна робота
з дисципліни «Управління науковими проєктами
та інтелектуальна власність»

Модуль № 1

Тема: «Механізм управління науковими проєктами
(за темою власного дисертаційного дослідження)»

Варіант № ____

Виконав(ла):
ад'юнк(ка) групи _____,
_____ сл. ЦЗ,
Прізвище Ім'я По батькові,
індивідуальний план № _____

Перевірів(ла):
посада (викладач, ст. викладач,
доцент, професор, завідувач)
кафедри ТЗНС,
вч. ступінь, вч. звання
Прізвище Ім'я По батькові

Черкаси – 20__

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національний університет цивільного захисту України
Навчально-науковий інститут управління та безпеки населення
Кафедра технологій захисту навколишнього середовища

Модульна контрольна робота
з дисципліни «Управління науковими проєктами
та інтелектуальна власність»

Модуль № 2

Тема: «Право інтелектуальної власності
(за темою власного дисертаційного дослідження)»

Варіант № ____

Виконав(ла):

аспірант(ка) групи _____,

Прізвище Ім'я По батькові,

індивідуальний план № _____

Перевірів(ла):

посада (викладач, ст. викладач,

доцент, професор, завідувач)

кафедри ПМтаТЗНС,

вч. ступінь, вч. звання

Прізвище Ім'я По батькові

Черкаси – 20__

Для нотаток

Навчально-методичне видання

Укладачі: **Кондратенко** Олександр Миколайович, завідувач кафедри,
д.т.н., професор
Колосков Володимир Юрійович, професор кафедри,
к.т.н., доцент

Упраівління науковими проєктами та інтелектуальна власність
Методичні вказівки до виконання
модульних контрольних робіт

Відповідальний за випуск О.М. Кондратенко

Підп. до друку __.__.20__ р. Формат 60x84 1/16
Папір 80 г/см². Друк ризограф. Умовн.-друк. арк. __
Тираж прим. Вид № / Зам №

Сектор редакційно-видавничої діяльності
Національного університету цивільного захисту України
18032, Черкаси, вул. Онопрієнка, 8